

USPJEŠNA PRIČA

Usklađivanje kaznenih politika i praksi u BiH sa evropskim standardima

DELEGACIJA
EVROPSKE UNIJE
U BOSNI I HERCEGOVINI

260 zatvorskog osoblja prošlo je obuku unapređenja ljudskih prava

Zajednički projekt EU i Vijeća Evrope pomaže BiH uspostaviti efikasan zatvorski sistem uz poštovanje ljudskih prava

Efikasan, pravičan i transparentan zatvorski sistem i sistem krivičnog pravosuđa ključni su za cijelo društvo jer je to preduslov za poštovanje ljudskih prava. Bosna i Hercegovina (BiH) se obvezala na poštovanje tih temeljnih načela EU kao potpisnica međunarodnih konvencija o ljudskim pravima.

Evropska unija, zajedno sa drugim međunarodnim organizacijama, sa vlastima u BiH radi na usklađivanju zatvora praksi sa međunarodno priznatim standardima već više od deset godina. U ovom procesu, uloga lokalnih profesionalaca i kreatora politika imala je presudnu ulogu za uspjeh projekata.

Zajedničkog projekat Evropske unije (EU) i Vijeća Evrope (VE) pod nazivom „Usklađivanje kaznenih politika i praksi u BiH sa evropskim standardima“ dio je zajedničkog programa reforme zatvora koj se fokusira na unapređenje implementacije sankcija u zajednici, uspostavljanje probacijskih službi, obuke zatvorskog

Poštovanje ljudskih prava zatvorenika, profesionalno operativno upravljanje zatvorima i osiguravanje programa tretmana usko prilagođenih potrebama zatvorenika omogućava, da nakon puštanja na slobodu zatvorenici poštuju zakon i bolje se reintegrišu u društvo.

osoblja i razvoj programa za neke od ranjivih kategorija zatvorenika.

Projekat vrijednosti 1,32 miliona eura finansirali su EU i VE, od čega je EU izdvojila od 1,2 miliona eura, provodilo je VE od januara 2013. godine do juna 2016. godine. Među ostalim ciljevima, projekat je nastojao lokalnim kreatorima politike, prije svega ministarstvima pravde na svim nivoima, omogućiti dalji razvoj zatvorskih sistema i time ispuniti obaveze Bosne i Hercegovine koje proizilaze iz međunarodnih ugovora.

Evropska unija radi na usklađivanju zatvorskih praksi već više od deset godina u BiH

Sankcije u zajednici - uslovni otpust, rad za opšte dobro i uslovna kazna – važni su načini borbe protiv kriminala, smanjuju štetu koju nanosi pritvor i kazne zatvora, uklanjaju negativne efekte, i unaprjeđuju poštovanje osnovnih ljudskih prava.

Da bi se poboljšalo provođenje sankcija zajednice, projekt je pomogao nacionalnim vlastima u razvoju nacrtu izmjena i dopuna krivičnog zakonodavstva i njihovog daljeg usklađivanja sa najboljim evropskim praksama.

Kada je u pitanju probacijska služba, trenutno zakonodavstvo u BiH ne predviđa njeno osnivanje. Međutim, u dva zatvora, u Banjoj Luci i Zenici, pilot projekat probacije je sproveden u okviru projekta EU-VE.

Jedan od prestupnika i korisnik pilot projekta tvrdi da je tokom probacije *"osjetio da se nešto pozitivno događa po prvi put i želi nastaviti iskustvo radi učinka koji je ostavilo"*.

Osim najvažnijeg rezultata, a to je reintegracija osuđenika u društvo; efikasnija rehabilitacija dovodi do smanjenja pretrpanosti u zatvorima, a to nije pitanje koje muči samo zatvorenika već utječe i na rad zatvorskog osoblja te stvara stres.

Očekivanja zajednice da zatvorski sistem ima odgovarajuću ravnotežu između održavanja sigurnosti i promocije reintegracije u društvo zahtijeva ne samo razvoj pravila i rutine, već i vještina i stavova zatvorskog osoblja.

HORIZONTAL FACILITY FOR WESTERN BALKANS AND TURKEY

Funded by the European Union and the Council of Europe

Implemented by the Council of Europe

Praksa pokazuje da zatvorsko osoblje u svom direktnom i svakodnevnom kontaktu sa zatvorenicima može, čak i nenamjerno, prekršiti njihova prava. U okviru projekta pripremljen je profesionalni priručnik za obuku za napredne nadležnosti, a dizajniran je i odgovarajući program treninga. Menadžeri srednjeg ranga u odjelima sigurnosti 14 zatvorskih ustanova u Bosni i Hercegovini obučeni su za obavljanje složenih poslova u svakodnevnom radu sa zatvorenicima. Ipak, pravi profesionalizam zatvorskog osoblja zahtijeva poboljšanje u njihovoj sposobnosti da se sa zatvorenicima ohode na pristojan i human način, vodeći računa o sigurnosti i redu.

S tim ciljem, 260 zatvorskog osoblja prošlo je obuku unapređenja ljudskih prava i kaznene politike i prakse. Trening je osposobio radnike koji rade sa osobama lišenim slobode da provode aktivnosti bez povrede njihovih ljudskih prava, da osmisle konkretne aktivnosti, osiguraju pristup primarnoj zdravstvenoj zaštiti u zatvorima jednak onoj u zajednici, i liječenju mentalno onesposobljenih prestupnika. Time se postiglo da je zatvorsko osoblje prešlo iz uloge samih korisnika projekta u aktivne zagovarače boljeg zatvorskog standarda.

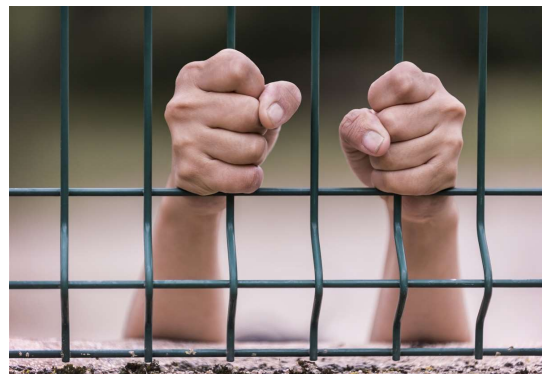
Zatvorenici s posebnim potrebama su izloženi visokom riziku napada od strane drugih zatvorenika ili zloupotrebe od strane zatvorskog osoblja. Prevencija ovih pojava uvijek predstavlja težak izazov. Često se rješenje traži u odvajanju od ostale zatvorske populacije što obično utječe na njihovu sigurnost, ali i značajno ograničava njihove aktivnosti u usporedbi s onima koje su dostupne u uobičajenom zatvorskom režimu.

S tim ciljem projekt je standardizirao zatvorske prakse i pomogao upravljanju zatvorima s brojnim programima koji poboljšavaju tretman ranjivih zatvorenika kako bi se bolje odgovorilo njihovim potrebama i rizicima kojima su izloženi.

Poboljšanje tretmana zatvorenika omogućilo je i organizovanje smislenih aktivnosti za dugogodišnje zatvorenice uz blisku saradnju sa upravama zatvora u Istočnom Sarajevu i Tuzli. Rezultati ove aktivnosti uključuju poboljšanje saradnje i obnovljeni entuzijazam zatvorskog osoblja da se pobliže uključe u rad sa zatvorenicima.

Jedna od zatvorenica smatra da je ova aktivnost biti ključni momenat u njenom procesu rehabilitacije. „Šivanje mi je pomoglo da ispunim dane. Dalo mi je novi cilj, nešto čemu se radujem svaki dan, a rad i odgovornost su mi dali dodatni osjećaj zadovoljstva“.

Reforma zatvorskog sistema i alternativne sankcije kao dodatak neizbježno će povećati efikasnost cjelog sistema. EU i VE nastavljaju podržavati razvoj i reformu zatvorskog sistema u BiH, a 2016. godine započeli su zajednički program „Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku“, koji ima za cilj da podrži vlasti u Jugoistočnoj Evropi u njihovim nastojanjima da postignu veću usklađenost sa evropskim standardima u tri ključne oblasti: osiguranje pravde, borba protiv privrednog kriminala, kao i borba protiv diskriminacije i zaštita prava ugroženih grupa. Horizontal Facility ima budžet od 25 miliona eura, od čega je 20 miliona eura obezbijedila EU, a 5 miliona eura VE.

Efikanas zatvorski sistem je preduslov za poštivanje ljudskih prava

Delegacija Evropske unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a, 71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

T. 00387 33 254 700
F. 00387 33 666 037

Za povratne informacije i komentare
o priči, molimo Vas kontaktirajte
Zoru Stanić iz Tima za komunikacije
putem e-maila:
zora.stanic@eeas.europa.eu